

Justisdepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

OSLO 06.06.2012

Adresse: Postboks 947
Sentrum, 0104 Oslo
E post: nvhs@nvhs.com
Hjemmeside:

www.nvhs.com

Org nr 989 133 799
Member of FESAC

Høringsuttalelse til ny våpenlov

Innledning

Norsk Våpenhistorisk Selskap (i det følgende benevnt som NVS) ser positivt på at det utarbeides en helt ny våpenlov og at samfunnets interesser ivaretas på en betryggende måte i forhold til besittelse av våpen i Norge. NVS tillater seg herved å avgi høringsuttalelse til forslaget om ny våpenlov som fremmet i NOU 2011 nr. 19.

Vedrørende høringsbrev:

Punkt 1. Om det bør vedtas ny våpenlov eller om det er tilstrekkelig å gjøre endringer i eksisterende regelverk?

NVS støtter utvalget i at det bør utarbeides ny våpenlov.

Punkt 2. Hvilke krav skal myndighetene stille til sikkerhet og hvilke kontrollmekanismer vil kunne hindre ulovlig våpenbruk?

NVS kommenterer dette i forbindelse med våre synspunkter til de enkelte paragrafer i lovforslaget.

Punkt 3. Forbudte og tillatte skytevåpen

NVS kommenterer dette i forbindelse med våre synspunkter til de enkelte paragrafer i lovforslaget. Vi vil understreke viktigheten av unntaksbestemmelser for samlere slik at vår kulturarv og våpenhistorie kan ivaretas.

NVS har følgende merknader til de enkelte bestemmelser;

§ 3 (nr.2, bokstav d) – Registreringsplikt for deaktiverte våpen

Utvalget foreslår registreringsplikt og etterregistrering av alle deaktiverte våpen.

NVS mener en slik registreringsplikt for deaktiverte våpen (og en etterregistrering av allerede deaktiverte våpen) som foreslått av utvalget ikke vil være hensiktsmessig og vil bli uforholdsmessig kostbart og arbeidskrevende.

For det første er det slik at utvalgets forslag til bestemmelse er ment å ramme den ulovlige bruk av deaktiverte våpen (dvs. enten ved at slike våpen forsøkes gjort skytbare igjen eller at deaktiverte våpen brukes ved kriminelle handlinger).

NVS er helt enig i at dette er et godt formål, problemet er bare at deaktiverte våpen er i fritt salg og tillatt i svært mange andre land i Europa. Dette innebærer at de som har et kriminelt forsett ved ervervet av deaktiverte våpen svært lett vil kunne fremskaffe slike uregistrert, selv om det skulle bli registreringsplikt i Norge.

Videre vil en peke på at det finnes store mengder deaktiverte våpen i Norge. En stiller spørsmål ved om det vil være praktisk gjennomførbart med en generell etterregistrering av alle disse og i så fall hvor stor andel som da faktisk blir registrert opp. Videre vil en peke på den omfattende ytterligere arbeidsbyrde en slik registreringsplikt og etterregistrering vil påføre forvaltningen.

Det kan stilles spørsmål til hvordan en slik ordning vil bli administrert. Som omtalt av utvalget vil det legitime behovet ved søknad om erverv av deaktiverte våpen være dekorasjon. Dette er et behov alle kan fremme uten at dette kan etterprøves. Med mindre søker har anmerkninger på sitt rulleblad som tilsier at vedkommende ikke bør få erverve deaktiverte våpen, vil således hvem som helst kunne erverve dette.

Videre kan en vanskelig se at det kan fremmes noen antallsbegrensning når det eneste legitime behovet ved erverv er dekorasjon. Med dette som bakteppe er NVS av den oppfatning at den foreslåtte registreringsplikt og etterregistrering av deaktiverte våpen vil ha liten nytte utover å påføre forvaltningen et betydelig merarbeid.

Dog er det slik at NVS er enig med utvalget i begrunnelsen for en viss kontroll av deaktiverte våpen, og vil derfor foreslå følgende:

Istedenfor en registreringsplikt og etterregistrering av deaktiverte våpen (som således knyttes til de enkelte deaktiverte våpen), mener NVS det isteden bør være en generell tillatelse knyttet til den enkelte person for å eie deaktiverte våpen.

Dette kan meget enkelt løses ved at alle som ønsker å eie deaktiverte våpen kan søke om en generell tillatelse til dette. De som blir godkjent får denne generelle tillatelsen innført som en linje i våpenregisteret under sitt personnummer og får utstedt et kort (tilsvarende et våpenkort) som gir vedkommende en generell tillatelse til å eie, kjøpe og selge deaktiverte våpen.

Man får således en personlig tillatelse til å ha deaktiverte våpen og får kontroll på hvem som har anledning til å eie/besitte slike, men likevel får man fjernet de som ikke bør ha anledning til å eie/besitte deaktiverte våpen. Samtidig får man et betydelig smidigere og et svært mye enklere system, som er mer i tråd med reglene i øvrige europeiske land.

Ut fra utvalgets egen begrunnelse om at behovet vil være dekorasjon og at det ikke vil være nødvendig å stille krav til oppbevaring av deaktiverte våpen er NVS av den oppfatning at dette vil være en betydelig bedre, enklere og mer harmonisk løsning.

§ 3 (nr.4) - Tillatelse til å eie magasiner

Utvalget foreslår registreringsplikt for boksmagasiner til tohåndsvåpen med magasinkapasitet over 10 skudd og enhåndsskytevåpen med magasinkapasitet over 20 skudd.

NVS mener en slik registreringsplikt for magasiner (og eventuell etterregistrering av eksisterende magasiner) som foreslått av utvalget ikke vil være hensiktsmessig og vil bli uforholdsmessig kostbart og arbeidskrevende.

For det første er det slik at utvalgets forslag til bestemmelse er ment å ramme den uønskede bruk av slike magasiner. NVS er helt enig i at dette er et godt formål, problemet er bare at slike magasiner er i fritt salg og tillatt i absolutt alle andre land i Europa. Dette innebærer at de som har et kriminelt forsett ved ervervet av slike magasiner svært lett vil kunne fremskaffe disse uregistrert, selv om det skulle bli registreringsplikt i Norge.

Videre vil en peke på at det finnes store mengder slike magasiner i Norge allerede. En stiller spørsmål ved om det vil være praktisk gjennomførbart med en generell etterregistrering av disse og i så fall hvor stor andel som da faktisk blir registrert opp. Videre vil en peke på den omfattende ytterligere arbeidsbyrde en slik registreringsplikt og etterregistrering vil påføre forvaltningen.

Det som i denne anledning er et viktig punkt er at ingen slike magasiner er nummerert. Det vil således ikke være mulig å identifisere og/eller spore slike magasiner selv om de skulle bli registrert opp. Det vil i stor grad heller ikke være mulig å slå inn noe serienummer på disse magasinene uten å ødelegge dem, da de som regel er laget av tynt blikk eller plast. Videre pekes det på at en eventuell nummerering av slike magasiner tilhørende samlervåpen vil

ødelegge deres originalitet, historiske og økonomiske verdi. En vil da stille spørsmål om dette er noe som i så fall vil bli erstattet av staten.

Avslutningsvis stilles det spørsmål ved hva som egentlig oppnås ved en slik registreringsplikt av magasiner. Våpnene de tilhører vil jo allerede være registrert i våpenregisteret eller være plombert. Kontrollen må jo knytte seg til brukeren/eieren av våpnene/magasinene og dette vil etter NVS' syn være vel ivaretatt ved de strenge vilkår som gjelder ved erverv av våpnene i seg selv.

Det bemerkes at Tyskland i mange år hadde et forbud mot magasiner med høy kapasitet til halvautomatiske rifler. Dette forbudet ble opphevet av de ovennevnte grunner for en del år tilbake og slike magasiner er nå i fritt salg i Tyskland (som i alle andre europeiske land). I USA ble forbudet mot magasiner med høy kapasitet opphevet i 2004 etter en prøvetid på ti år.

NVS mener forslaget er vanskelig eller umulig å gjennomføre i praksis, ikke vil ha den ønskede effekt, men vil likevel påføre forvaltningen store merutgifter og betydelig merarbeid.

§ 10 – Forbud mot våpendeler

Utvalget foreslår at våpendeler som endrer skytevåpenet slik at dets virkeområde fremstår som særlig farlig eller uten aktverdig anvendelsesområde, er forbudte våpendeler.

NVS er enig i begrunnelsen for et slikt forbud, men stiller spørsmål ved hvordan dette skal håndheves. Utvalget synes å ha gått så langt ved utformingen av forslaget til regel i retning av at den skal omfatte mest mulig, at den vil bli svært vanskelig å håndheve.

Regelen må være mer konkret utformet i forhold til hva som er tillatt og hva som er forbudt dersom den skal være praktisk anvendbar.

§ 14 (første ledd) – Legeerklæring

Utvalget foreslår at det ved første gangs søknad om våpen skal fremlegges en legeerklæring.

NVS er ikke uenig i at enkelte personer i samfunnet ikke bør få eie våpen av helsemessige årsaker, men dette vil i stor grad knytte seg til psykiske forhold.

Vi har allerede en slik ordning med legeerklæring for innehavere av førerkort som har passert 70 år. Det er allment kjent at denne ordningen ikke fungerer etter sin hensikt og at den nå ønskes erstattet med jevnlig førerprøver for de over 70 år. Legeerklæringer knyttet til sertifikat for motorkjøretøy gjelder fysiske (og målbare) parametre. De er således betydelig enklere å utføre.

NVS vil stille spørsmål med hvordan dette skal være mulig å gjennomføre fra et helsemessig synspunkt. For det første om det i det hele tatt er mulig å foreta noen vurdering av en

potensiell våpenkjøpers psyke av en lege i løpet av en kort konsultasjon og dernest om noen leger i det hele tatt ønsker å avgi en slik erklæring (med det ansvaret de da påtar seg) etter kun en kort konsultasjon.

Sist men ikke minst vil NVS peke på at psykiske lidelser ofte er noe som oppstår (og som ikke er der hele tiden). Hvordan skal dette hensyntas når legeerklæring bare skal innleveres ved førstegangs erverv?

NVS mener forslaget er umulig å gjennomføre i praksis, ikke vil ha den ønskede effekt, og vil påføre legestanden et betydelig og svært vanskelig merarbeid.

§ 14 (første ledd) – Erklæring fra myndige medlemmer i husstanden

Utvalget foreslår at det ved søknad om våpen skal fremlegges erklæring fra alle myndige medlemmer i husstanden. Utvalget begrunner dette særlig med det økende problemet med familievold.

Selv om dette faller noe utenfor hva NVS normalt befatter seg med vil en tillate seg å peke på et viktig moment som utvalget synes å ha oversett. Nemlig at i de få tilfellene med familievold hvor bestemmelsen faktisk kunne hatt en effekt, er det jo ofte slik at man allerede har et husstandsmedlem (som regel en kvinne) som er undertrykt. En slik erklæringsordning vil åpenbart medføre et stort press på de som allerede er undertrykt til å skrive under. Forslaget til bestemmelse vil således kunne virke mot sin hensikt ved at disse blir ytterligere undertrykt, presset eller lignende. En vil minne om at det er et velkjent problem at den undertrykte i familievoldssaker ofte presses til å trekke anmeldelser og forklaringer til politiet i forbindelse med vold. NVS stiller seg noe undrende til hvordan denne erklæringsordningen for våpen skulle fungere bedre.

Videre pekes også på at den foreslåtte bestemmelse kun er en orienteringsplikt, ikke en tillatelse som skal gis. Hvilken effekt skal dette ha? Hva skjer i de tilfellene husstandsmedlemmer blir orientert, men nekter å signere? Kan et husstandsmedlem på denne måten nekte andre medlemmer av husstanden å erverve våpen? Det er vel åpenbart ikke meningen ut fra utvalgets begrunnelse? Det er klart at dette er noe som kan medføre både undertrykkelse av svake parter i familievoldssaker og også føre til konflikter i andre husstander.

NVS mener forslaget er umulig å gjennomføre i praksis, ikke vil ha den ønskede effekt, og vil påføre allerede svake parter i en husstand eller en familievoldssituasjon ytterligere press og/eller problemer.

§ 22 – Samling

Utvalget har fremmet et nytt forslag til lovbestemmelse i forhold til samlere. Vi ser positivt på at våpensamling nå foreslås hjemlet i lovs form.

NVS ønsker å påpeke at det i de senere år har inntrådt en betydelig innstramming i våpenlovgivingen spesielt i forhold til samlere.

Dette gjelder skjerpede krav til erverv av helautomatiske våpen, en betydelig reduksjon i muligheten for å erverve halvautomatiske rifler, antallsbegrensning på samling, og store begrensninger i muligheten til å funksjonsskyte samlervåpen. Dette har skjedd uten noen påvisning av problemer med samlere og uten noen politisk behandling.

Når det gjelder skjerpede krav i forhold til å oppnå samlerstatus, og skjerpede krav til oppbevaring har NVS i prinsipp ingen motforestillinger.

Statistisk sett har det ikke foregått noen kriminalitetsutvikling som tilsier at en innstramming er påkrevd. Utviklingen i antall drap(unntatt terroraksjonen 22/7), ran og tyverier av våpen er nedadgående og langt unna det som er situasjonen i nær sagt alle andre land. Det er derfor vanskelig å forstå at Norge som på den ene siden har lang tradisjon for mye våpen i samfunnet og god våpenkultur blant jegere, skyttere og samlere, og på den annen side har lite våpenrelatert kriminalitet, skal ha en mer restriktiv lovgivning enn våre naboland.

En innstramming slik vi har sett særlig overfor samlere, er ødeleggende for samlermiljøet, og samlernes mulighet til å ivareta den våpenkultur utvalget viser til. Det er uheldig at våpen med for eksempel krigshistorisk betydning går tapt fordi det nå er vanskelig å få tillatelse til å erverve hel- og halvautomatiske våpen.

Det er gjennomgående anerkjent at den våpen- og kulturhistoriske betydning av å ta vare på eldre våpen innebærer at seriøse samlere må få erverve våpen som ikke er tillatt til alminnelig bruk. Slik er det i de aller fleste land. Tradisjonelt sett har norsk våpenlovgiving vært praktisert liberalt. I de senere år har dette blitt endret uten at det kan ses at det er begrunnet eller vedtatt i en åpen politisk prosess.

NVS vil også nevne at EU's våpendirektiv spesifikt ikke gjelder for samlere.

Våpenlovutvalget har vist til finsk lovgivning. Her fremgår det at Finland har ca 1440 godkjente våpensamlere, mot ca 750 i Norge. Den gjennomsnittlige størrelsen på en finsk samling er 230 våpen.

Videre er samling av automatvåpen kun tillatt for erfarne samlere. Finland har i de senere år strammet inn på våpenlovgivningen som følge av masseskytinger. De har likevel opprettholdt reguleringer som gir gode vilkår for samlere. De har ikke antallsbegrensning og de har muligheten til å testskyte samt å benytte samlervåpen i historiske skytinger.

Innstrammingene i Norge de senere år overfor samlere har skjedd uten at samlermiljøet har blitt involvert, uten sammenlikning med andre lands lovgivning og uten noen reell begrunnelse.

NVS vil samtidig påpeke at vi berømmer det forum som nylig er etablert mellom myndighetene(Justisdepartementet og Politidirektoratet) og representanter for de våpenrelaterte organisasjonene.

NVS har kommentarer til enkelte deler av den foreslåtte bestemmelse, men også til enkelte av uttalelsene som fremkommer i motivene.

I utredningen s 87 er det diskutert hvorvidt det skal begrenses antall samlinger av hver type. NVS mener at hva en samler ønsker å fokusere på må være opp til den enkelte. Når man er funnet skikket ligger det i sakens natur at man ønsker å samle på det man interesserer seg for.

”Nasjonalt begrunnet samlerområde”

Bestemmelsen (og motivene) legger til grunn at et samlerområde skal være ”nasjonalt begrunnet”.

Slik NVS forstår dette innebærer det at bare samlerområder med våpen som har tilknytning til Norge skal kunne godtas. En stiller betydelige spørsmål ved dette. Det kan ikke være riktig at man ikke skal kunne samle på for eksempel Western-våpen eller amerikanske/tyske/engelske våpen fra krigen? En har vanskelig for å forstå tankegangen som ligger bak dette, da våpen med nasjonal tilknytning ikke medfører noe mindre farepotensiale enn andre våpen? Dette ville jo være helt sammenlignbart med om frimerkesamlere i Norge bare fikk lov å samle på norske frimerker?

Et teknisk begrunnet samlerområde vil nødvendigvis bevege seg utenfor landegrensene. Dette er historisk viktige samlerområder.

Så vidt NVS er kjent med er det ingen andre land noe sted i verden som differensierer mellom våpen med og uten nasjonal tilknytning ved vurderingen av om de skal tillates ervervet eller ikke. Med dagens globalisering hvor integrasjon og samhandling mellom de forskjellige landene skjer i stadig større grad virker dette svært urimelig.

NVS vil peke på at det i forvaltningsretten er et grunnprinsipp som tilsier at usakelig forskjellsbehandling ikke kan tillates. Slik NVS ser det er det overhodet ingen legitime grunner for en slik differensiering, og det vil da ikke være anledning til å vedta bestemmelsen med dette tilleggsvilkåret.

Dersom begrunnelsen er at man ønsker å begrense antallet samlervåpen i samfunnet, må dette i så fall gjøres på en måte som ikke rammer bare noen, men som heller rammer alle likt.

NVS mener tilleggsvilkåret om at samlerområder skal være ”nasjonalt begrunnet” vil medføre en usakelig forskjellsbehandling og må tas ut av forslaget.

21 års aldersgrense

Utvalget har slått fast at det skal være en 21 års aldersgrense ved erverv av samlervåpen.

NVS er i utgangspunktet ikke uenig i forslaget, men vil påpeke at dette faktisk er endring i forhold til gjeldende rett. Tidligere var det slik at aldersgrensen fulgte typen våpen (dvs. at det

var 18 års aldersgrense for erverv av geværer til samling og 21 års aldersgrense for håndvåpen ervervet til samling).

Selv om en ser at modenhet har vesentlig betydning ved erverv av samlervåpen, har en vanskelig for å se at det skulle være behov for noen høyere aldersgrense på geværer ervervet til samling, når samme person kan erverve nøyaktig det samme geværet til jakt eller konkurranseskyting i en alder av 18 år. I denne anledning bemerkes også at det er svært strenge regler for å kunne prøveskyte et samlervåpen. På den annen side kan et våpen ervervet til jakt eller konkurranseskyting benyttes slik som eier selv ønsker.

Aktivitetskrav i våpensamlerforening

Den foreslåtte lovbestemmelse stiller som vilkår at man skal dokumentere både medlemskap og aktivitet i våpensamlerforening.

NVS er helt enig i at det bør være et krav om medlemskap i en våpensamlerforening, men stiller spørsmål ved begrunnelsen for aktivitetskravet.

Ved medlemskap i pistolklubb, skyteforening eller lignende, hvor våpnene faktisk skal brukes jevnlig, vil et slikt aktivitetskrav ha noe for seg. I en våpensamlerforening hvor de fleste medlemmene har ulike interesser synes et slikt krav å mangle begrunnelse. NVS har medlemsmøter hver måned (som regel med et foredrag). Hvert møte har et tema, og det bør jo være slik at medlemmer kan velge å gå på bare de møtene med temaer som faktisk har sammenheng med vedkommendes samler- og interesseområde.

NVS vil på denne bakgrunn be om at aktivitetskravet frafalles i forhold til samlere.

Utnyttes samlerinstituttet for erverv av våpen?

I motivene uttales det at samlerinstituttet utnyttes av personer som ønsker å erverve våpen av andre motiver enn de rent samlermessige.

Dette er en påstand som har blitt fremmet av Politidirektoratet også tidligere, men som aldri har blitt dokumentert. NVS har bestridt denne påstanden før og har sågar gjennomgått alle søknader om samlerlisens som har blitt vurdert av Forsvarsmuseet de siste årene. Ingenting av dette materialet tilsier at påstanden er korrekt. På denne bakgrunn vil NVS igjen bestride denne uttalelsen og be om dokumentasjon for påstanden.

Sentralisering til et politidistrikt som skal behandle alle samlersøknader?

I motivene uttales det at alle søknader om samlelisens bør legges til et politidistrikt for å sikre en ensartet behandling.

NVS vil peke på at ved en søknad om samlerlisens er det i særdeleshet to kriterier som vurderes; søkerens egnethet/skikkethet og samlingens innhold og avgrensing.

Det lokale politidistrikt vil åpenbart ha bedre forutsetninger for å vurdere en potensiell samlers egnethet/skikkethet enn et politidistrikt vedkommende ikke sogner til. Videre er det slik, som utvalget selv viser til, at både Forsvarsmuseet og/eller Politidirektoratet i stor grad uansett trekkes inn ved behandlingen av en søknad om samlerlisens.

Det vil på denne bakgrunn etter NVS' syn være åpenbare fordeler ved at de lokale politidistrikter selv behandler søknader om samlerlisens. En vil peke på at dette tidligere var tillagt Politidirektoratet, men så sent som ved ikrafttredelse av den nye våpenforskriften sommeren 2009 ble dette overført til politidistriktene. Dette er en løsning som synes å fungere godt.

§ 55 (annet ledd) – Merking av skytevåpen

Ved innføring av skytevåpen eller registreringspliktig våpendel skal gjenstandene merkes med et unikt merke.

NVS vil bemerke at EU's våpendirektiv også her har et unntak for samling. Merking av et samlersobjekt vil ødelegge den historiske og kulturelle verdien. NVS vil derfor anmode om at det gjøres unntak fra merkekravet for våpen og våpendeler til samling

§ 59 – Plikt for våpen- og samlersorganisasjoner til å melde fra om manglende skikkethet hos medlemmer

Utvalget har foreslått en plikt for våpen- og samlersorganisasjoner til å melde fra om manglende skikkethet hos medlemmer.

NVS er ikke uenig i at det i enkelte tilfeller kan være behov for en slik bestemmelse, men stiller spørsmål ved hvor grensen skal gå. Dersom man observerer uønsket adferd vil dette naturligvis påpekes der og da. En lovpålagt meldeplikt pålegger etter vår mening organisasjonene et tungt ansvar. Bestemmelsen synes heller ikke å være tilstrekkelig konkretisert.

§ 65 (annet ledd) – Årlig gebyr for våpeneiere

Utvalget har foreslått at det skal være et årlig gebyr for våpeneiere for å dekke utgiftene ved våpenregisteret.

NVS har to bemerkninger i forhold til dette forslaget.

For det første vil dette føre til uforholdsmessig store utgifter for våpensamlere som ofte har betydelige samlinger. Hvis en slik bestemmelse skal innføres må det åpenbart være en begrensning på dette slik at det ikke skal betales ut fra antallet våpen den enkelte eier.

Videre er NVS av den oppfatning at gebyret som betales ved innlevering av ervervssøknader faktisk allerede genererer inntekter i en størrelsesorden som overstiger utgiftene til drift av våpenregisteret.

En kan vanskelig se at det er behov for flere gebyrer. NVS er av den oppfatning at dersom gebyret som betales ved søknad om erverv av våpen ikke dekker utgiftene til våpenregisteret, bør heller dette gebyret økes.

Det pekes videre på de svært store utgiftene som vil påløpe ved å sende ut (og kreve inn) betaling fra alle våpeneiere i landet hvert eneste år. En vil påpeke at det er flere hundre tusen våpeneiere og at beløpet den enkelte årlig i så fall skal betale vil være uforholdsmessig lite sett hen på kostnadene forbundet med en slik ordning.

NVS mener forslaget vil være vanskelig å gjennomføre i praksis, samt vil medføre utgifter som ikke står i forhold til inntektene det vil generere.

Med vennlig hilsen
Norsk Våpenhistorisk Selskap

Hallvard Aasdalen
President